

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства юстиції України

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо врегулювання діяльності Верховного Суду та статусу суддів Вищих спеціалізованих судів України, які ліквідуються», внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Іонушасом С.К., Арахамією Д.Г. та Корнієнком О.С.

(реєстр. № 5456-1 від 20.05.2021)

перше читання

Міністерство юстиції України розглянуло проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо врегулювання діяльності Верховного Суду та статусу суддів Вищих спеціалізованих судів України, які ліквідуються» (далі – проєкт Закону) і повідомляє таке.

З метою приведення положень Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) у відповідність до Рішення Конституційного Суду України від 18.02.2020 № 2-р/2020 (далі – Рішення) проєктом Закону передбачається, зокрема:

судді Верховного Суду України на підставі поданих ними заяв зараховуються до штату Верховного Суду у касаційний суд тієї юрисдикції, яка відповідає юрисдикції судової палати Верховного Суду України, в якій суддя здійснював правосуддя, та підлягають кваліфікаційному оцінюванню упродовж двох років з дня такого зарахування;

судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України мають право звернутися до Вищої ради правосуддя із заявою про переведення без конкурсу до визначеного суддею апеляційного суду незалежно від наявності у такому суді вакантних посад (у разі недостатності у відповідному суді вакансій, необхідних для переведення суддів, кількість таких вакансій підлягає збільшенню для забезпечення їх переведення). Водночас судді, які виявили бажання звільнитися у відставку, прирівнюються за статусом, у тому числі за рівнем соціально-побутового забезпечення, до суддів Верховного Суду, за рівнем грошового забезпечення із коефіцієнтом 0.85 базового розміру посадового окладу;

перерахунок щомісячного довічного грошового утримання судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України, виходячи з розміру суддівської винагороди, що обчислюється з базового розміру посадового окладу судді Верховного Суду з урахуванням коефіцієнту 0.85.

Крім того, пунктом 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується передбачити, що у десятиденний строк з дня набрання чинності цим Законом державний реєстратор, суб'єкта державної реєстрації, уповноваженого на зберігання реєстраційної справи Верховного Суду України у паперовій формі, вносить у Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України щодо Верховного Суду України такий запис: «Припинено діяльність та перейменовано у Верховний Суд. Підстава: рішення Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020.».

В цілому підтримуючи законодавчу ініціативу щодо приведення положень законодавства у відповідність до Рішення, варто зазначити про таке.

На сьогодні за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр) в Україні існує дві юридичні особи, а саме Ве

Україні (ідентифікаційний
Міністерство юстиції України
№86-11.3.1-21 від 17.06.2021
КЕП: Малюська Д. Л. 17.06.2021 11:26
12A1C72050EC685404000000CA59050094550D00

код 00019034, який з 21.06.2018 перебуває у стані припинення в зв'язку з ліквідацією) та Верховний Суд (ідентифікаційний код 41721784, датою створення якого є 09.11.2017).

Тобто, починаючи з 09.11.2017 Верховний Суд набув певних прав та обов'язків, має цивільну дієздатність на рівні з іншими юридичними особами, повноцінно забезпечує сталість та єдність судової практики у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом; здійснює правосуддя як суд касаційної інстанції, а у випадках, визначених процесуальним законом, – як суд першої або апеляційної інстанції, в порядку, встановленому процесуальним законом; забезпечує однакове застосування норм права судами різних спеціалізацій у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом; здійснює інші повноваження, визначені законом.

Запропонований проєктом Закону механізм не сприятиме вирішенню питання унеможливлення існування двох юридичних осіб публічного права – Верховного Суду України та Верховного Суду, оскільки здійснити одночасно такі реєстраційні дії як припинення юридичної особи та зміна найменування юридичної особи, які мають різний спосіб вчинення таких реєстраційних дій та мають різний юридичний наслідок, не вбачається можливим.

Слід зазначити, що дія Закону України від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон № 755-IV) поширюється, у тому числі, на відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування (стаття 3 Закону № 755-IV).

Принципами державної реєстрації є, зокрема, обов'язковість державної реєстрації в Єдиному державному реєстрі, об'єктивність, достовірність та повнота відомостей у Єдиному державному реєстрі, внесення відомостей до Єдиного державного реєстру виключно на підставі та відповідно до цього Закону (частина перша статті 4 Закону № 755-IV).

Єдиний державний реєстр створюється з метою забезпечення державних органів та органів місцевого самоврядування, а також учасників цивільного обороту достовірною інформацією про юридичних осіб, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців з Єдиного державного реєстру (стаття 7 Закону № 755-IV).

Додатково повідомляємо, що статус документів та відомостей, внесених до Єдиного державного реєстру, регулюється статтею 10 Закону № 755-IV.

Так, якщо документи та відомості, що підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, внесені до нього, такі документи та відомості вважаються достовірними і можуть бути використані у спорі з третьою особою.

При цьому слід зазначити, що відповідно до частини четвертої статті 10 Закону № 755-IV відомості, які містяться в Єдиному державному реєстрі, використовуються для ідентифікації юридичної особи або її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, фізичної особи – підприємця, у тому числі під час провадження ними господарської діяльності та відкриття рахунків у банках та інших фінансових установах.

З огляду на викладене пункт 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону потребує перегляду та суттєвого доопрацювання.

Щодо переведення суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України без конкурсу до визначеного суддею апеляційного суду незалежно від наявності у такому суді вакантних посад та збільшення кількості вакансій у разі їх недостатності у відповідному суді зазначаємо про таке.

Відповідно до частини шостої статті 19 Закону № 1402-VIII кількість суддів у суді визначає Державна судова адміністрація України за погодженням з Вищою радою правосуддя з урахуванням судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів.

Збільшення вакантних посад суддів без врахування судового навантаження та видатків на утримання судів та оплату праці суддів може призвести до порушення єдиних засад організації та діяльності судів.

У зв'язку з цим вважаємо за доцільне передбачити переведення суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України без конкурсу до апеляційних судів, у яких наявні вакантні посади.

Крім того, необхідно зауважити, що авторами законодавчої ініціативи залишено поза увагою переведення працівників апарату Верховного Суду України, повноваження яких не припинені в установленому законом порядку.

Окремо звертаємо увагу, що реалізація проекту Закону потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету.

Щодо цього зазначаємо, що згідно з пунктом 1 статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Проте авторами проекту Закону відповідні розрахунки не надані.

У зв'язку з цим проект Закону потребує доопрацювання згідно з вимогами статті 27 вказаного Кодексу щодо надання фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій щодо джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Проект Закону в комітетах та на пленарних засіданнях Верховної Ради України супроводжуватиме заступник Міністра юстиції України відповідно до розподілу функціональних повноважень.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА